

moč delala na to, da v vsaki soseski ali v vsaki fari dobí rodoljuba, ki bi jej podal statističen popis, koliko hiš in družih poslopij je v soseski ali fari, in koliko je zavarovanih nesreče ognja in koliko ne. Da je sila veliko še nezavarovanih, vidi se vselej iz naznanil, kedar kaka vas pogori. „Deset gospodarjev je pogorelo, al žalibog, zavarovani so bili le trije ali štirji“. Tako na žalost beremo skor vselej. Ko po takem popisu zvé banka število nezavarovanih, naj bi se poslužila vseh mogočih potov, da nečimurne gospodarje pridobí k zavarovanju. Gotovo, da tako postopanje bo neizmerno veliko koristilo. In če banka „Slovenija“ čez dve leti more reči: „naši gospodarji so vsi zavarovani nesreče ognja“, gotovo jej bode vsa domovina hvaležna. In rekla bode po pravici o sebi, da je največa dobrotnica našim ljudem.

Gospodarska skušnja.

* *Krompirjevo perje (krompirjevec) dá lepo rumeno barvo*, če odrežeš konce (špice) cvetečega krompirjevega perja in sok iz njega iztisneš s prešanjem ali razmečkanjem. Če v to tekočino položiš lanéno ali volnato blago, dobí ti v 48 urah lepo rumeno barvo.

Gospodarske novice.

* *Ljekovi proti govedjoj kugi* (zdravila proti goveji kugi) — pod tem naslovom beremo v „Gosp. Listu“ Zagrebškem sredstva, ki jih priporoča neki gosp. Tonkres kot preservativa proti tej pošasti. Mi se čudimo, še bolj pa milujemo, da spoštovani „Gosp. List“ jemlje take stvari v svoj list, ki nemarnosti gospodarjev še večjo potuho dajejo. Naši dragi sosede na Hrvaškem, v Slavoniji in vojaški Granici morali bi vendar že do dobrega prepričani biti, da je njihova dežela vsa polna goveje kuge in da pošast že nad 7 mesecev traja zato, ker ne pobijejo hipoma vse bolne in sumljive živine, ampak jo večidel živo puščajo, dokler pogine. Res je sicer, da sém ter tje katero govedo preboli, al med tem je kužna iskra padla zopet v druge hleve in zato ni konca ni kraja Turške kuge na Hrvaškem. Čez 7 mesecev imajo to pošast že v trojedni kraljevini in še zmirom imajo jo raztreseno na več krajih!! Na Ogerskem je tudi zelo huda bila; al že davno je je konec. Naj bi bila Vakanovičeva vlada enkrat resen račun naredila, prepričala bi se bila, da bi dežela mnogo več dobička imela, ko bi bili, kakor pri nas, iz prvega začetka hipoma vsa bolna in sumljiva goveda pobili, kakor da so kugo zatrosili iz 10 krajev v 50, kjer je povsod mnogo goved pocepalo. In če bi grozovita kuga že ostala v lastni deželi, kaj drugim deželam za to mar? — al kuga njihova pretí z večno nevarnostjo drugim deželam in jim naklada velikanske stroške zarad zaprtije, ter zadržuje vso trgovino itd. — to, to je hudo!

Zato živo poprosimo sl. vredništvo Zagrebškega „Gosp. Lista“, naj ono krepko povzdigne glas, da se vpelje tudi v Translajtanijski zakon od 29. junija 1868. leta, v katerem je edini „ljek proti govedjoj kugi“ in naj opusti vse nasvete „Oekonomie-Verwalterjev“, kateri nikakega pojma nimajo o Turški kugi, če tudi se zovejo Tonkres ali kakor koli, in bivajo v Lajpcigu ali koder koli! Naj bi Zagrebška vlada vsaj si tudi to v srce vzela, da je nečastno za njo, ako skozi 7 mesecev ne more vkrotiti kuge. Ali jo mar hoče permanentno imeti na Hrvaškem in imé Turške kuge prekrstiti v Hrvaško?! Če se jej ne smilijo domači gospodarji, naj se jej vsaj smilijo gospodarji sosednih nedolžnih dežel.

* *Konje striči je zdravju koristno* — pod tem naslovom je prišla ravnokar knjižica s podobami na svetlo od živinozdravnika Avg. Zündel-na v Strassburgu. Pisatelj začne svoje razlaganje s tem, da pravi, da so nekteri hudo zoper to, da se konj striže, češ, da je to proti naravi, da je škodljivo; drugi pa in ž njimi tudi pisatelj trdijo, da konja striči ga dela močnega, ga varuje mnogih bolezní in tudi ozdravi nekatere bolezní. Kaj tacega trditi, je res čudno, če tudi se tajiti ne dá, da konj pozimi bolj dolgo dlako dobí, pa jo spomladi zgubi; pisatelj vendar sam pravi, da je koristno le za take konje, ki so za nagli ték kakor pošarski in fiakarski konji, ali ki so za težko vožnjo, — za druge ne. Zlasti se prileže takim konjem, ki pozimi dobijo dolgo dlako in se zato radi potijo; če pa se konj zelo poti, zgublja s tem moč, pa se tudi lahko prehladí. Tudi se striženi konji lože dobro štriglajo in snažni držijo; tudi nadušljivim konjem, konjem z oteklimi nogami tekne. Pisatelj priporoča tudi zboljšane škarje, ki veljajo 8—10 gold. in s kterimi se celi konj v 4 do 6 urah ostriže. — Če tudi pisatelj prav temeljito obdeljuje svoj predmet in je zelo zavzet za to, da se gori imenovani konji strižejo, vendar konje striči ne bode menda nikoli v navado prišlo.

Šolske stvari.

Postava veljavna za Kranjsko,

ktera določuje pravne razmere učiteljev na javnih ljudskih šolah.

(Dalje.)

III. Oddelek.

O strahovanji in odstavljanji učiteljskega osebja.

§. 44. Vsako dolžnostim nasprotno obnašanje za trdno in začasno postavljenih učečih oseb kot pregrešek graja ali šolski ravnatelj, ali šolska oblast ustmeno ali pismeno z ozirom na postavne nasledke, ako bi se zoper dolžnosti še pregreševalo, ali pa to tudi deželna šolska oblast pokorí z ustrahovalno kaznijo.

§. 45. Take ustrahovalne kazni so: a) posvarilo; b) vzetje pravice do više stopinje, ali do doklade za službena leta; c) prestava iz ene v drugo učiteljsko službo.

§. 46. Posvarilo se vselej daje pismeno in mora se ž njim zažugati, da se bode ostrejšje ravnalo, ako bi se zopet delalo zoper dolžnosti. Po triletnem negrajanem obnašanji dotičnega se ta kaznen več ne šteje.

§. 47. Pomaknjenje na kako določeno višo stopinjo plače (§. 31) ali dovoljenje kake določene doklade po službenih letih (§. 30) more se za eno leto ali za več odložiti ali popolnoma odreči.

§. 48. Ako se kdo kaznuje s tem, da se mu odvzame opravilo nadučiteljevo ali ravnateljjevo in ako se zraven tega taka oseba nazaj postavi v vrsto učiteljev, se to lahko zgodí s spremembo ali brez premembe službenega kraja.

§. 49. V tem primerljeji, kakor tudi o kaznovalni prestavi na kako drugo učiteljsko službo enega in istega okraja mora strahovalna rzsodba določiti vrsto, v katero posihmal stopi dotični med učeče osebe svojega službenega kraja.

§. 50. Predno se kakemu udu učiteljskega stanu prisodi kaka strahovalna kaznen, mora se dejanje pismeno ustanoviti in obdolženemu naznaniti, da se opraviči. Ako se obdolženi ustmeno opraviči, mora se to